

Til: Stortinget
Fra: LVK
Dato: 25. oktober 2015
Sak: Kapitaliseringsrente – eiendomsskattegrunnlag for vannkraftverk

NOTAT 1 – EIENDOMSSKATT

KAPITALISERINGSRENTEN VED VERDSETTELSE AV KRAFTVERK ETTER SKTL § 18-5

1 Sammendrag – forslag til løsning

Tall fra skattemyndighetene viser at kommunene som vertskap til kraftanlegg risikerer et **skattebortfall fra eiendomsskatt på kraftanlegg på 380 mill kroner.**

Skattebortfall skyldes først og fremst **lavere kraftpris**, som følge av at toppåret 2010 går ut av det rullerende 5 års spotmarkedspriser, og erstattes av 2015, med det laveste prisnivået på 20 år¹. Det kan man vanskelig gjøre noe med.

En vesentlig årsak er imidlertid at **kapitaliseringsrenten** ikke er justert i samsvar med det lave rentenivået vi har hatt i de senere år. Det lave rentenivået forutsatt å vedvare, og bør gjenspeiles i kapitaliseringsrenten. Dette kan Stortinget pålegge regjeringen å gjøre noe med, med virkning for kommunene allerede fra 1.1.2017:

Ved å redusere kapitaliseringsrenten vil man kunne forhindre et dramatisk og utilsiktet skattebortfall for kommunene. Stortinget har i budsjettet for 2012 forutsatt at kapitaliseringsrenten skal fastsettes i forbindelse med de årlige budsjettforhandlingene (se nedenfor i punkt 4).

En reduksjon av dagens rente på 4,5 prosent til 3 prosent vil kunne redde kommunenes skattegrunnlag allerede fra neste år, men uten at det påvirker statsbudsjettet nevneverdig.

2 Bakgrunn – forklaring av regelen

Eiendomsskattegrunnlaget for store kraftanlegg er beregnet nåverdi av anleggets fremtidige nettoinntekter, jf. skatteloven § 18-5. For å beregne nåverdien av de fremtidige nettoinntektene, benyttes en rente, såkalt «kapitaliseringsrente», som fastsettes av Finansdepartementet.

Nivået på kapitaliseringsrenten er avgjørende for verdivurderingen av et kraftverk, og derfor også avgjørende for hvor mye eiendomsskatt kraftverket skal betale. Sammenhengen er som følger:

Lavere kapitaliseringsrente gir høyere verdivurdering og høyere eiendomsskatt.

¹ Se vedlegg 1.

I sktl § 18-5 første ledd, annen setning heter det at:

«Ved takseringen kapitaliseres brutto salgsinntekter fastsatt etter bestemmelsene i annet ledd, fratrukket kostnadene som nevnt i § 18-3 tredje ledd a nr. 1 og nr. 2 og pliktig skatt på grunnrenteinntekt² for kraftverket³ fastsatt etter bestemmelsene i tredje ledd. Deretter fratrekkes nåverdien av fremtidige kostnader til utskifting av driftsmidler fastsatt etter bestemmelsene i (4).»

Skjematisk kan beregningen illustreres litt forenklet slik:

$$\begin{aligned} & \text{Gjennomsnittlige inntekter (spotmarkedspris) siste fem år} \\ - & \text{Gjennomsnittlige driftsutgifter siste fem år} \\ \hline = & \text{Kontantstrøm (gjennomsnittlig overskudd per år)} \\ \times & \text{kapitaliseringsfaktor (hvor kapitaliseringsrenten er fastsatt i forskrift)} \\ = & \text{Kontantstrøm over uendelig tid (nåverdien av overskuddet i uendelig tid)} \\ - & \text{Nåverdien av fremtidige utskiftningskostnader} \\ \hline = & \text{Antatt salgsverdi per 1. januar i ligningsåret (formuesverdi)} \end{aligned}$$

I realiteten skjer det en kapitalisering både av inntektene og av utgiftene, samt også av de fremtidige utskiftningskostnadene. Det er ikke nødvendig her å gå nærmere inn i hvordan de ulike postene beregnes. Hovedpoenget er at det er ulike faktorer som påvirker kommunens eiendomsskatteinntekter, for eksempel kraftpris (rullerende spotmarkedspris), produksjonsvolum, driftskostnadene, kostnader til fremtidig utskifting av driftsmidler, skatt på grunnrenteinntekt, og kapitaliseringsrenten.

3 Fastsettelse av kapitaliseringsrenten

Kapitaliseringsrenten for verdsettelsen av kraftverk fastsettes som nevnt av Finansdepartementet. Tidligere ble kapitaliseringsrenten fastsatt basert på reglene i forskrift.

Fra 1997 til 2011, ble kapitaliseringsrenten fastsatt ved to komponenter, hvor det ene leddet var en *risikofri realrente* (normrente) og det andre leddet bestod av et *risikopåslag*.

I de første årene etter ikrafttredelsen av kraftskattereformen ble normrenten fastsatt med utgangspunkt i beregningsgrunnlag som gjennomsnittlig avkastningskrav i børsmarkedet på Oslo Børs (1997-2000). Deretter ble normrenten fastsatt med utgangspunkt i statsobligasjoner (2001-2006), og til sist statskasseveksler (2007-2010).

I proposisjonen til Stortinget i forbindelse med Statsbudsjettet 2012 foreslo Regjeringen å øke maksimumsverdien fra 2,35 kr/kWh til 2,47 kr/kWh i 2012 og 2,74 kr/kWh i 2013. Samtidig ble det foreslått å sette kapitaliseringsrenten til 4,5 prosent i eiendomsskatteåret 2013. Kapitaliseringsrenten ble fastsatt frikoblet fra den tidligere forskriften.

Inntektsår	Normrente	Riskopåslag	Kapitaliseringsrente
2007	1,9	3	4,9
2008	2,1	3	5,1
2009	1,7	3	4,7
2010	0,3	3	3,3
2011	vedtak	Vedtak	4,5
2012	vedtak	Vedtak	4,5
2013	vedtak	Vedtak	4,5
2014	vedtak	Vedtak	4,5
2015	vedtak	Vedtak	4,5
2015	vedtak	Vedtak	4,5
2016	vedtak	Vedtak	4,5

Tabell 1

4 Stortingets forutsetning i Statsbudsjettet for 2012

For fastsettelse av kapitaliseringsrenten for årene etter 2013, ble det i proposisjonen uttalt at:

”Regjeringen vil ta stilling til spørsmålet om justering av maksimums- og minimumsreglene og fastsettelse av kapitaliseringsrenten for årene etter 2013 i forbindelse med de ordinære budsjettprosessene.”²

Kapitaliseringsrenten er imidlertid *ikke* omtalt i etterfølgende statsbudsjett. Finansdepartementet vedtok i stedet 20. desember 2012 at kapitaliseringsrenten skulle settes til 4,5% for eiendomsskatteåret 2014 (som tilsvarer inntektsåret 2012). Renten er den samme som for eiendomsskatteåret 2013, og er ikke basert på noen på forhånd definerte kriterier eller grunnlag – og er heller ikke oppdelt i en normrente og et risikoled.

Det samme gjelder for 2015 og 2016.

5 Kapitaliseringsrenten følger ikke lenger utviklingen i rentenivået

Den nye praksisen betyr at, i motsetning til før 2012, er kapitaliseringsrenten nå overlatt til vedtaksform, uten noen form for faglig grunnlag eller forutsigbarhet i fastsettelsen.

Det er på det rene at det generelle rentenivået er kraftig redusert i de senere år. Videre er det forventet at det lave rentenivået vil vedvare i årene fremover. Det lave rentenivået i de senere år kan illustreres ved rentenivået for statskasseveksler (12 mnd), som kapitaliseringsrentens normpris tidligere var basert på, se ovenfor.

² Prop. 1 LS (2011-2012) kap 19.5

Inntektsår	Statskasseveksler*	Risikopåslag	kapitaliseringsrente
2007	1,9	3	4,9
2008	2,1	3	5,1
2009	1,7	3	4,7
2010	0,3	3	3,3
2011	0,90	3	3,90
2012	0,70	3	3,7
2013	-0,06	3	2,94
2014	-0,70	3	2,3
2015	-1,30	3	1,7
2016			

Tabell 2

*i tabellen er oppgitt realrente for statskasseveksler 12 mnd, beregnet av professor Bjarne Jensen. Nominell rente på statskasseveksler fremgår av oversikt hos Norges bank. Den var på 0,73 prosent for 2015 og frem til september 2016 var den på 0,5 prosent i gjennomsnitt.

6 LVKs syn

LVK ønsker et robust skattesystem som er i tråd med allmenne skatteprinsipper, som skatteevneprinsippet og likebehandling. Som Stortinget vedtok i forbindelse ned kraftskattereformen, skal eiendomsskatt på kraftanlegg bygge på reelle markedsverdier basert på et fem års snitt. Endringer i kraftprisen må følgelig aksepteres.

LVK mener dagens eiendomsskatteregler for kraftanlegg har to store mangler:

1. Særordningen med *maksimumsreglene*, som skulle være en midlertidig ordning, og
2. En uforutsigbar kapitaliseringsrente, som ikke er bygget på faglige kriterier.

LVK mener rentefastsettelsen for kapitaliseringsrenten bør forankres i noen klare kriterier. LVK foreslår:

- a. at grunnlaget settes med utgangspunkt i tidligere forskrift til årsgjennomsnittet av renten på statskasseveksler med 12 måneders gjenstående løpetid, og
- b. at det (tidligere) risikopåslaget settes til **2 prosent** (ikke 3 prosent som før 2011).

7 Sammenligning med grunnlaget for fastsetting av skjermingsrenten som benyttes i grunnrenteskattesammenheng

7.1 Dagens regel

LVKs forslag om fastsettelse av kapitaliseringsrente bør vurderes i lys av hvordan fastsettelsen av skjermingsrenten i grunnrentesammenheng skjer. (En utdyping av LVKs syn på grunnrenteskatten fremgår av Notat 2 – Grunnrenteskatt – Skjermingsrenten mm.)

Etter dagens regler fastsettes skjermingsrenten i medhold av FSFIN §§ 18-8-1 b og 18-8-3.

Her fremgår at den *normerte risikofrie renten* for det enkelte inntektsår skal være årsgjennomsnittet av renten på statskasseveksler med 12 måneders gjenstående løpetid fra 2007, **uten noen form for risikopåslag**. (Energi Norge ønsker å endre dette, se punkt 7.2 nedenfor)

Rentesatsen for friinntekten er for inntektsåret 2015 satt til 0,7 prosent. Risikopåslaget ble fjernet i 2007 i forbindelse med at bransjen fikk anledning til å samordne grunnrenteinntekten fra flere kraftverk³.

7.2 Energi Norges forslag

I forbindelse med statsbudsjettet for 2017 argumenterer Energi Norge med en endring i grunnrenteskattereglene. Energi Norge krever at

- a. grunnrenteskattesatsen ikke skal oppjusteres med 1,3 til 34,3% slik regjeringen foreslår.
- b. skjermingsrenten fastsettes med en normrentedel på 2,5 prosent, med tillegg av et risikopåslag på 3 prosent.

7.3 LVKs forutsetninger for støtte til endret rente for grunnrenteskatt

Som det fremgår i punkt 2 ovenfor kommuner pliktig skatt på grunnrenteinntekt til fradrag i kommunenes eiendomsskattegrunnlag. Det følger av dette at en økning i grunnrenteskatten fører til lavere eiendomsskattegrunnlag for kommunene.

Det bemerkes at en økning i grunnrenteskatten får virkning to år senere for eiendomsskatten. En endring i grunnrenteskatten for 2017 får virkning for eiendomsskattegrunnlaget i 2019.

LVK støtter Energi Norge krav om å øke skjermingsfradrag, men deler ikke Energi Norges begrunnelse:

- i. De svenske skattereglene har en annen innretning enn de norske, og kan ikke begrunne en endring i det norske regelverket.

³ Før 2007 ble det gitt risikopåslag på 4 prosent i den risikofrie renten. Risikopåslaget ble fjernet uten lovendring. Begrunnelsen for fjerningen var innføring av adgang til å samordne grunnrenteinntekt fra flere kraftverk, jf. St. prp. nr. 1 (2007-2008) s. 34, se Bedrift, Selskap og skatt, Frederik Zimmer (Red.) i samarbeid med Advokatfirmaet BA-HR DA, 6. utg., s. 737.

- ii. Årsaken til investeringstørken er først og fremst lave kraftpriser.

LVKs begrunnelse for å støtte Energi Norges krav om en økt skjermingsrente er at grunnrenteskatten slår inn for tidlig. Videre innebærer en økning i grunnrenteskatten at skattegrunnlaget forskyves fra kommunene til staten.

LVK mener derfor at skjermingsrenten bør fastsettes slik:

- a. Normrentedelen bør fastsettes på samme grunnlag som før,
- b. Det bør gjeninnføres et risikopåslag, men dette bør ikke settes høyere enn 2 prosent.